

17. 2. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Recidiva podle § 205 odst. 2 trestního zákona z hlediska subsidiarity trestní represe

Trestní právo je v právní teorii považováno za ultima ratio, tedy za jakýsi poslední způsob řešení, který je přípustný až v případě, kdy ostatní způsoby selžou. Tato zásada je v českém právu označována jako subsidiarita trestní represe a je vyjádřena v § 12 odst. 2 trestního zákoníku, podle kterého trestní odpovědnost pachatele a trestněprávní důsledky s ní spojené lze uplatňovat jen v případech společensky škodlivých, ve kterých nepostačuje uplatnění odpovědnosti podle jiného právního předpisu.

Paradoxně je tato zásada v trestním zákoníku suspendována v případě, který je stranou pozornosti nejen médií, ale i odborné veřejnosti. Místo uplatnění odpovědnosti za přestupek dochází k postihu podle trestního zákoníku se všemi negativními důsledky. Jedná se přitom o jednání natolik bagatelní, že by uplatnění zásady subsidiarity trestní represe bylo namístě. Mám na mysli § 205 odst. 2 trestního zákoníku, podle kterého *bude potrestán odnětím svobody na šest měsíců až tři léta ten, kdo si přisvojí cizí věc tím, že se jí zmocní, a byl za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.*

Jedná se o speciální postih recidivy, který však vzhledem k základní skutkové podstatě přečinu krádeže podstatně zhoršuje postavení pachatele, a to zejména v případech drobných krádeží v obchodě. Zatímco § 205 odst. 1 trestního zákoníku vyžaduje způsobení škody nikoliv nepatrné, tedy minimálně 5.000,- Kč, kvalifikovaná skutková podstata větší škody neřeší. Ke spáchání tohoto přečinu tedy postačí ukrást dvě bonboniéry. Pokud by se tohoto jednání dopustila osoba dosud netrestaná nebo i osoba, která dříve spáchala jiný trestný čin (s výjimkou loupeže – viz Šámal, P., Púry, R., Rizman, S. Trestní zákon. Komentář. II. Díl. 6., doplněné a přepracované vydání. Praha: C.H.Beck, 2004, 1434 s.), jednalo by se o pouhý přestupek. Dalším úskalím je výklad pojmu *odsouzen nebo potrestán*. Zatímco k odsouzení dojde právní mocí rozsudku, k potrestání dojde vykonáním uloženého trestu (nebo osvědčením se ve zkušební době), pokud výkon trestu nebo právní moc rozsudku nemají ten následek, že se na odsouzeného hledí, jako by odsouzen nebyl. Tato skutečnost má svůj význam zejména pro podmíněně odsouzené k trestu odnětí svobody, kdy pouhé spáchání přestupku není důvodem pro nařízení výkonu trestu. Bohužel však naplnění znaků kvalifikované skutkové podstaty není přestupkem, ale přečinem.

Tímto způsobem proto dochází ke kriminalizaci bagatelního přestupkového jednání. Nezpochybňuji zásadu „neznalost zákona neomlouvá“, ani netoužím po beztrestnosti majetkové kriminality. Domnívám se však, že vzhledem k výše uvedenému je toto ustanovení zákona nepřiměřeně tvrdé a v rozporu se zásadou subsidiarity trestní represe. Toto ustanovení existovalo i dříve v trestním zákoníku č. [140/1961](#) Sb., s jediným rozdílem, kterým je možnost uložení trestu odnětí svobody až na dvě léta. Nynější právní úprava je tedy přísnější, když stanoví možnost uložení trestu odnětí svobody šest měsíců až tři léta. Postihováním této drobné kriminality podle mého názoru vykonáváme medvědí službu, která policejní, soudní a vězeňský aparát zatěžuje více, než je zdravo, protože tyto kapacity by mohly být využity účelněji jinde. Výkon trestu odnětí svobody rovněž přináší další negativní externality v podobě vlivu na osobu odsouzeného a možnosti jeho resocializace. Nezpochybňuji přitom závěry rozsudku Nejvyššího soudu spis.zn. 4 Tdo 1250/2013, podle kterých soustavné a méně intenzivní porušování trestněprávních norem zpravidla vylučuje použití zásady

subsidiarity trestní represe. Pouze tvrdím, že dokud není opakované páchaní přestupků trestným činem v ostatních případech, nemělo by tomu tak být i v případě § 205 odst. 2 trestního zákona, zejména pak v případech, kdy se nejedná o porušování soustavné, ale pouze o porušení jediné.

Mgr. Milan Zeman

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Podmínky pro uložení trestu vyhoštění cizince](#)
- [Zamyšlení nad systémem alternativních trestů: poznámky na pozadí mezinárodní vědecké konference „Rethinking Sentencing: Are We Getting Justice Right?“](#)
- [Správné určení počátku běhu lhůty pro podání stížnosti proti usnesení soudu, kterým se nařizuje výkon trestu odnětí svobody](#)
- [Rozšiřování státní moci při implementaci acquis EU: český fenomén gold-platingu na příkladu konfiskační směrnice](#)
- [Změna způsobu určování výše peněžité pomoci obětem: Řešení všech dosavadních problémů?](#)
- [Uplatnění adhezního nároku v trestním řízení a správním řízení](#)
- [Novela § 196 trestního zákoníku: racionální korekce, nebo oslabení ochrany dítěte?](#)
- [Vybrané aspekty trestného činu podvodu podle § 209 TrZ ve světle judikatury](#)
- [Zásadní novinky v oblasti trestní odpovědnosti právnických osob v roce 2026](#)
- [Kauza Skender Bojku: Putativní nutná obrana optikou ÚS](#)
- [Novela zákona o trestní odpovědnosti právnických osob](#)